

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การศึกษาโครงสร้างของประโยคเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการเรียนรู้ระบบไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยหน่วยโครงสร้างของประโยคในภาษาอังกฤษจะประกอบไปด้วย คำ หน่วยคำ วลี และประโยค หน่วยสร้างคุณาประโยคภาษาอังกฤษ (relative clause construction) เป็นอีกหนึ่งหน่วยสร้างที่มีหน้าที่ขยายค่านามเกิดจากการรวมสองประโยคเข้าด้วยกัน รวมถึงมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยข้อความ (informational unit) ในปริจเฉท (discourse) โดยคุณาประโยคภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับส่วนของใจความหลักและใจความรอง (theme-rheme) และการให้ข้อมูลเก่าและข้อมูลใหม่ (given and new information) ในปริจเฉท

คุณาประโยคภาษาอังกฤษเป็นหน่วยสร้างที่ประกอบด้วยตัวเชื่อมคุณาประโยคหรือประพันธสรรพนาม (relative pronoun) นำหน้าอนุประโยค ซึ่งประพันธสรรพนามนั้นจะสามารถเชื่อมโยงไปหารูปที่ถูกแทน (antecedent) ในประโยคหลักได้ ยกตัวอย่างเช่น

(1.) The house which you saw belongs to my father.

The house เป็นรูปที่ถูกแทน (antecedent) และ which เป็นตัวเชื่อมของคุณาประโยค (relative pronoun) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับ the house ลักษณะของโครงสร้างที่ประกอบด้วยคุณาประโยคดังกล่าวเช่นประโยค (1) สามารถทำให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองเกิดความสับสนและเป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ภาษา กล่าวคือ ประการแรก ความสับสนระหว่างหน่วยสร้างคุณาประโยคภาษาอังกฤษ (relative clause) กับหน่วยสร้างประโยคเติมเต็ม (complement clause constructions) ซึ่งอนุประโยคภาษาอังกฤษที่ใช้ขยายนามแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ แบบที่หนึ่ง คุณาประโยคภาษาอังกฤษที่มีประพันธสรรพนามเป็นตัวเชื่อมของอนุประโยค เช่น

(2.) My son knows the boy who came to see you this morning.

ในประโยคดังกล่าวมีอนุประโยคขยายนามคือ who came to see you this morning ส่วนอนุประโยคแบบที่สองคืออนุประโยคที่มีหน่วยเชื่อมเฉพาะ ไม่ใช่ประพันธสรรพนามเป็นหน่วยเชื่อมในภาษาอังกฤษ เรียกว่า Fact-S construction โดยมี that เป็นหน่วยเชื่อมและทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มของประโยค (complement) เช่น

(3.) The fact that he likes her is known.

อนุประโยคที่พบในประโยค (3) คือ *that he likes her* มี *that* เป็นส่วนเติมเต็ม (complementizer) เชื่อมอนุประโยคเข้ากับประโยคหลัก ไม่ใช่คุณาอนุประโยคภาษาอังกฤษ จากตัวอย่างคอมรี (Comrie) ซึ่งให้เห็นว่า ลักษณะของอนุประโยคมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งในประโยคแรกมีการใช้ประธานสรรพนามเป็นหน่วยเชื่อมและมีช่องโหว่ (gapping) ในตำแหน่งประธานของกริยา *came* ในอนุประโยค *who came to see you this morning* ในทางตรงกันข้าม จะไม่มีลักษณะของช่องโหว่เกิดขึ้นในอนุประโยค *that he likes her* ดังนั้นจะเห็นได้ว่าตำแหน่งประธานของอนุประโยคข้างต้นยังคง อยู่ นั่นก็คือ *he* (Comrie, 1998, pp. 51-60 อ้างอิงใน ปราณี กุลละวณิชย์, 2545, หน้า 53-54)

มีนักวิจัยหลายท่านศึกษาเกี่ยวกับการใช้คุณาอนุประโยคภาษาอังกฤษและความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อคุณาอนุประโยคภาษาอังกฤษ แก๊ส, คิดด์ และบาวิน (Gass, Kidd, and Bavin) ได้ศึกษาโครงสร้างของคุณาอนุประโยคภาษาอังกฤษที่เป็นสาเหตุทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนในการเรียนรู้ และได้ข้อสรุปว่าสาเหตุของปัญหาเกิดจากการเลือกใช้ประธานสรรพนาม ตำแหน่งการขยายคำนามและการละประธานสรรพนาม (Gass, 1979, p.74 อ้างอิงใน Tanamachi, 2004, หน้า 4; Kidd & Bavin, 2002, p.602) ชูเลออร์และไดค์ (Schuele and Dykes) ร่วมสนับสนุนความคิดดังกล่าวและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าโครงสร้างของคุณาอนุประโยคยังคงเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอีกด้วย (Schuele and Dykes, 2005, pp. 295-318 อ้างอิงใน Hali, 2009, หน้า 8)

คิดด์ บาวิน และสโลบิน (Kidd, Bavin, and Slobin) ได้ศึกษาลักษณะการใช้คุณาอนุประโยคภาษาอังกฤษของผู้เรียน ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนใช้คุณาอนุประโยคภาษาอังกฤษประเภทการขยายความท้ายประโยค (right-embedded clause) มากกว่าประเภทที่มีการขยายความตรงกลางประโยค (center-embedded clause) เนื่องจากโครงสร้างประโยคดังกล่าวเป็นลักษณะโครงสร้างแบบพื้นฐานและง่ายต่อการนำไปใช้งาน (Kidd & Bavin, 2002, p.599; Slobin, 1971, pp.727-724 อ้างอิงใน Sheldon, 1974)

คุโนะ (Kuno) ศึกษาการใช้คุณาอนุประโยคภาษาอังกฤษแบบขยายความตรงกลาง (center-embedded clause) ของประโยคหลัก (main clause) และคุณาอนุประโยคที่อยู่ในรูปของการละประธานสรรพนาม พบว่าลักษณะโครงสร้างของคุณาอนุประโยคดังกล่าวเป็นลักษณะโครงสร้างที่เป็นปัญหาที่พบมากในการเรียนรู้คุณาอนุประโยคภาษาอังกฤษ อีกทั้งยังส่งผลต่อความเข้าใจคุณาอนุประโยคของผู้เรียนเป็นอย่างมาก (Kuno, 1974, p.288 อ้างอิงใน Tanamachi, 2004, หน้า 2) เช่น

(4.) The editorial favorable to the project appeared yesterday.

ประโยคดังกล่าวประกอบด้วยโครงสร้างของคณานุกรมประโยคภาษาอังกฤษที่มีหน่วยกริยา อยู่ในรูปของคุณศัพท์วิเศษณ์ที่ขยายหลังคำนาม โดยมีการละประธานสรรพนาม that และ กริยาช่วย was ออกจากประโยค โดยประโยคที่สมบูรณ์ของตัวอย่างข้างต้นคือ The editorial that was favorable to the project appeared yesterday. จะเห็นได้ว่าลักษณะของคณานุกรมประโยค ภาษาอังกฤษดังกล่าวเป็นลักษณะโครงสร้างที่ค่อนข้างยากต่อการเข้าใจ

ความเข้าใจในเรื่องตำแหน่งการเน้นคำนามวลีในคณานุกรมประโยค (embeddedness) และ ลักษณะการเน้นคำนามในอนุประโยคหลัก (focus) ของผู้เรียนนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญในการศึกษาเรื่อง คณานุกรมประโยคเนื่องจากรูปแบบโครงสร้างของคณานุกรมประโยคที่ผู้เรียนใช้นั้น สามารถเป็นตัวบ่งชี้ถึง พัฒนาการทางด้านภาษาของผู้เรียนได้ว่าผู้เรียนมีพัฒนาการด้านภาษาเป็นอย่างไร

แม้นมาส ซวลิต (2509, หน้า 34-36) ได้เขียนบันทึกไว้ในสมุดงานลับดาห์หนังสือแห่งชาติ ปี 2528 เกี่ยวกับการอ่านว่า ในการอ่านหนังสือแม้ว่าร่างกายโดยทั่วไปไม่เคลื่อนไหวแต่ก็มีการ เคลื่อนไหวเกิดขึ้นอย่างมากภายในสมอง ผู้อ่านจะได้เรียนรู้และวิเคราะห์โครงสร้างของภาษาใน ขณะที่อ่านข้อความหรือเนื้อหาอย่างเป็นอัตโนมัติ ซึ่งการใช้โครงสร้างคณานุกรมประโยคภาษาอังกฤษ ในการขยายความจะช่วยให้เนื้อเรื่องมีความละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น และยังสามารเพิ่ม ข้อมูลให้กับผู้อ่านเพื่อให้ผู้อ่านสามารถสร้างจินตนาการเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี คีนาน และคอมรี (Keenan and Comrie) ได้ศึกษาการแบ่งชนิดของภาษา (language typology) โดยใช้ คณานุกรมประโยค พวกเขาอธิบายว่า ภาษาทุกภาษาจะประกอบไปด้วยโครงสร้างของคณานุกรมประโยค ซึ่งถือเป็นลักษณะโครงสร้างสากลของทุกภาษา (language universal) แต่ละภาษาจะมีขีดจำกัด (limit) ในการแปลงประธานสรรพนามที่แตกต่างกันออกไป เช่น ภาษาเปอร์เซีย เป็นภาษาที่ ประธานและกรรมตรงจะสามารถแปลงไปเป็นประธานสรรพนามในคณานุกรมประโยคได้เท่านั้น (Keenan & Comrie, 1977, pp.68-69 อ้างอิงใน Croft, 2003, หน้า 148) นอกจากนี้ปีมาน (Beaman, 1984) ยังได้ศึกษาและวิเคราะห์หน้าที่ของคณานุกรมประโยค โดยกล่าวว่าในงานเขียนวาท กรรมเชิงบรรยายคณานุกรมประโยคมักจะทำหน้าที่นำเสนอข้อมูลใหม่ (new information) มากกว่า ข้อมูลเก่า (given information) จากการสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคณานุกรมประโยคนั้น ผู้วิจัยพบว่า งานวิจัยที่ศึกษาคณานุกรมประโยคภาษาอังกฤษมักมุ่งเน้นไปที่การศึกษาด้านความเข้าใจคณานุกรม ประโยคเป็นหลัก ส่วนงานวิจัยที่ทำการศึกษารูปแบบและหน้าที่ของคณานุกรมประโยคภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษารูปแบบและหน้าที่ของคณานุกรมประโยคภาษาอังกฤษที่ปรากฏการใช้ จริงในบริบทยังมีไม่มากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคณานุกรมประโยคภาษาอังกฤษ

โดยมุ่งเน้นไปที่การศึกษาจำนวนและหน้าที่ของคณานุกรมประโยคภาษาอังกฤษที่ปรากฏในบริจเฉท โดยใช้วรรณกรรมเยาวชนเป็นสื่อในการศึกษา

แฮร์รี่ พอตเตอร์ เป็นงานวรรณกรรมเยาวชนที่ประพันธ์โดย เจ. เค. โรว์ลิง และเปิดตัวหนังสือครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อประมาณปี พุทธศักราช 2542 (นที สีทันดร, 2550) ซึ่งถึงแม้หนังสือวรรณกรรมเยาวชนนี้จะมีหลายเล่มหลายตอน แต่ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเรื่อง *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับนักโทษแห่งอัซคาบัน* (*Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*) ซึ่งเป็นหนังสือเล่มที่ 3 ในหนังสือชุด *แฮร์รี่ พอตเตอร์* ที่ได้รับการตีพิมพ์และวางจำหน่ายเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2542 (1999) โดยสำนักพิมพ์บลูมส์บิวรี ซึ่งมีความพิเศษที่แตกต่างจากเล่มอื่นคือ มีการแทรกเรื่องของความรักไว้เล็กน้อยและได้ใส่ความเชื่อกรีกโบราณที่น่าสนใจไว้ให้ผู้อ่านได้อรรถรสเพิ่มในการอ่าน อีกทั้งวรรณกรรมเล่มนี้ยังได้รับรางวัลจำนวนมากจากหลายสถาบัน เช่น ในปี 1999 *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับนักโทษแห่งอัซคาบัน* ได้รับรางวัลหนังสือวรรณกรรมสำหรับเด็กยอดเยี่ยมของ FCBG และเป็นหนังสือที่มียอดขายดีที่สุดในปีนี้ รวมถึงรางวัลนักเขียนวรรณกรรมอังกฤษดีเด่น ในขณะที่ในปี 2000 และ 2001 หนังสือวรรณกรรมดังกล่าวยังได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นสำหรับวัยรุ่นหรือ YASL และได้รับรางวัลหนังสือยอดเยี่ยมอันดับต้น ๆ ในห้องสมุดนิวยอร์ก และรางวัลหนังสือเด็ก WH Smith แห่งปี 2001 อีกด้วย

สตีเฟน เอ็ดวิน คิง (Stephen Edwin King) นักเขียนนิยายเขย่าขวัญชาวอเมริกันที่ได้รับรางวัลผลงานทางวรรณกรรมดีเด่นจากมูลนิธิหนังสือแห่งชาติ (National Book Foundation) กล่าวยกย่องหนังสือวรรณกรรมเยาวชนเล่มนี้ว่า มีการใช้ถ้อยคำสำนวนในการเขียนทำให้หนังสือวรรณกรรมมีความโดดเด่นและน่าสนใจ (Fox, 2006) นอกจากนี้เขายังกล่าวอีกว่า วรรณกรรมเรื่อง *แฮร์รี่ พอตเตอร์* ได้แสดงถึงการใช้ภาษาที่เรียบง่ายและชัดเจน สามารถทำให้อ่านเข้าใจและติดตามเรื่องราวได้อย่างมีอรรถรส โดยมีการใช้สำนวนโวหารที่ทำให้เห็นภาพพจน์ที่ชัดเจน สามารถบอกเล่าเรื่องราวหรือเนื้อหาได้อย่างกระชับและเข้าใจง่าย ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงสามารถใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาให้กับผู้อ่านได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้อ่านระดับเยาวชน

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ผู้วิจัยตั้งจุดมุ่งหมายไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาจำนวนของคณานุกรมประโยคภาษาอังกฤษประเภทต่างๆ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับนักโทษแห่งอัซคาบัน*
2. เพื่อศึกษาหน้าที่ในบริจเฉทของคณานุกรมประโยคภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับนักโทษแห่งอัซคาบัน*

ขอบเขตของการศึกษา

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะคุณานุประโยคภาษาอังกฤษที่ปรากฏในหนังสือวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับนักโทษแห่งอัซคาบัน* ซึ่งเป็นหนังสือเล่มที่ 3 ในหนังสืออนุวัยายเยาวชน 7 เล่ม ชุดแฮร์รี่ พอตเตอร์ ที่เขียนโดย เจ. เค. โรว์ลิง ซึ่งมีทั้งหมด 644 หน้า ตีพิมพ์และวางจำหน่ายเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2540 (1997) โดยสำนักพิมพ์บลูมส์บิวรี แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ใช้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของเซลซี เมอร์เซีย และลาร์เซน ฟรีแมน (Celce-Murcia & Larsen-Freeman, 1999) เพื่อแบ่งประเภทของคุณานุประโยค และทฤษฎีไวยากรณ์ระบบหน้าที่ของฮัลลิดจ์เพื่อศึกษาหน้าที่ในบริบทของคุณานุประโยค

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

งานวิจัยนี้ช่วยเสริมความรู้ด้านไวยากรณ์เรื่องคุณานุประโยคภาษาอังกฤษให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในเรื่องการนำไปใช้ (use) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของมิติทางไวยากรณ์ 3 มิติ (three dimensions of grammar) ได้แก่รูปแบบ (form) ความหมาย (meaning) และการนำไปใช้ (use) และองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงเนื้อหาไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเรื่องคุณานุประโยคที่ใช้ในการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับการใช้จริงในบริบทมากยิ่งขึ้น

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

คุณานุประโยค (relative clause) หมายถึง อนุประโยคที่เป็นส่วนหนึ่งของอนุพจน์หลัก ทำหน้าที่ขยายค่านามหรือนามวลีในอนุพจน์หลัก โดยใช้ประพันธสรรพนามเป็นคำเชื่อม ซึ่งในบางกรณีประพันธสรรพนามเหล่านี้สามารถละได้